

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

พืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยมีหลากหลายชนิด เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา เป็นต้น พืชเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น อ้อย ยางพารา มันสำปะหลัง มีราคาสูงมาก ซึ่งน่าจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เป็นที่น่าพอใจ ปาล์มน้ำมันก็เช่นเดียวกัน เพราะปัจจุบันผลผลิตปาล์มมีราคาสูงกว่า 3 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากความต้องการภายในประเทศสูงขึ้นทุก ๆ ปี ปาล์มน้ำมันนั้นนอกจากสามารถนำไปผลิตเป็นน้ำมันพืชที่มีประโยชน์ ไม่ทำให้ระดับไขมันในเส้นเลือดหรือโคเลสเตอรอลเพิ่มขึ้น อีกทั้งราคาก็ถูกกว่าน้ำมันพืชประเภทอื่น ๆ นอกจากนั้นปาล์มน้ำมันยังสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตขนมประเภทขบเคี้ยว สบู่ เครื่องสำอาง เป็นต้น และหนึ่งในพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คือ ปาล์มน้ำมันนั่นเอง ปาล์มน้ำมัน นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญและสร้างรายได้ที่ดีให้กับเกษตรกรผู้ปลูก แม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการปลูกอย่างน้อย 5 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ แต่ก็ยังเป็นพืชยืนต้นที่ปลูกง่าย โตเร็ว มีอายุยาวนาน ให้ผลผลิตสูง เป็นพืชน้ำมันที่ให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงกว่าพืชน้ำมันชนิดต่าง ๆ เป็นพืชที่มีปริมาณการผลิตน้ำมันและใช้ในการบริโภคอยู่ในอันดับสองของโลก รองจากถั่วเหลือง สามารถปลูกได้ดีในแถบร้อนชื้น เก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี และมีอายุการเก็บเกี่ยวยาวนาน จึงสามารถสร้างรายได้ระยะยาวให้กับเกษตรกรผู้ปลูก (ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์, 2548: 25)

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชน้ำมันที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงกว่าน้ำมันชนิดอื่น ทั้งด้านการผลิตและการตลาด เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตและราคาต่ำกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น โดยเปรียบเทียบ อีกทั้งน้ำมันปาล์มยังเป็นน้ำมันพืชที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายทั้งในสินค้าอุปโภคและบริโภค

เอกชัย พฤษย์อำไพ (2548) กล่าวว่า ในอนาคต การปลูกปาล์มน้ำมันจะเป็นการปลูกพืชทดแทนพลังงาน ซึ่งคาดว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มจะเพิ่มสูงขึ้นจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ทั้งนี้ต้องพิจารณาในเรื่องพันธุ์ปาล์มน้ำมันเป็นสำคัญเป็นลำดับแรก พื้นที่ปลูกการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว โดยใช้ระบบการเกษตรที่ดี และเหมาะสมโดยการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นวัตถุดิบต้นน้ำของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และเป็นรายได้โดยตรงของเกษตรกร ผลปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพที่ดี จะเป็นรายได้สูงขึ้นและจะได้น้ำมันปาล์มที่มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถแข่งขันและส่งออกได้

ปัญหาการวิจัย (Research Problem)

ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้ส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันประมาณ 2.7 ล้านไร่ มากเป็นอันดับที่ 4 ของโลก แต่ยังคงต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศที่เป็นแหล่งผลิตหลักของโลกคือ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกันกว่า 40 ล้านไร่และมีผลผลิตน้ำมันปาล์มถึงร้อยละ 80 ของทั้งโลก

จากเป้าหมายของภาครัฐ ในการส่งเสริมการผลิตและใช้ไบโอดีเซลทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซล เพื่อลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงาน และเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืช อันเป็นผลผลิตภายในประเทศ รวมทั้งการใช้เชื้อเพลิงจากพืชยังช่วยลดมลพิษทางอากาศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน โดยการใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซล เพราะเป็นพืชที่มีศักยภาพในการนำมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น คือมีต้นทุนการผลิตต่ำ ให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง โดยปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตน้ำมันต่อไร่สูงกว่าเมล็ดเรพ ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซลในประเทศแถบยุโรปถึง 5 เท่า และสูงกว่าถั่วเหลืองที่ใช้กันมากในสหรัฐอเมริกาถึง 10 เท่า เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น ทนต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติ อีกทั้งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้นานถึง 20 ปี จึงทำให้ความต้องการน้ำมันปาล์มดิบในประเทศเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมากในอนาคตอันใกล้

สำหรับความคุ้มค่าในการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันนั้น จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่าโดยเฉลี่ยการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีผลตอบแทนกำไรต่อไร่ สูงถึงประมาณ 4,000 บาทต่อปี จึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกปาล์มพันธุ์ดี ทดแทนพืชอื่น ๆ ที่มีคุณภาพต่ำ โดยกระทรวงเกษตรฯ มีแผนขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซล ระหว่างปี 2549-2552 เพิ่มขึ้นอีก 5 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นการเพาะปลูกในประเทศ 4 ล้านไร่ ซึ่งกำหนดให้ภาคใต้และภาคตะวันออก เป็นฐานการปลูกปาล์มน้ำมัน รวมทั้งมีแผนทดลองปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในพื้นที่ที่มีลักษณะดินเหมาะสม มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ หรือมีระบบชลประทานเข้าถึง เช่น ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย และยังมีโครงการความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะ Contract Farming อีก 1 ล้านไร่

ส่วนแหล่งเงินทุน รัฐมีแผนจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle: SPV) เพื่อส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันโดยมอบหมายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อให้กับเกษตรกร ที่ต้องการใช้เงินลงทุนในการปรับปรุงพื้นที่ และซื้อเมล็ดพันธุ์ ขึ้นต่ำประมาณ 7,000 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรสามารถขายผลผลิตคืนแก่ SPV ในราคาตลาด แต่ไม่ต่ำกว่าราคาที่มีการตกลงรับประกันไว้ ซึ่งตกอยู่ประมาณ 2.5 บาทต่อกิโลกรัม

การขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการผลักดันโครงการไบโอดีเซล ให้เป็นไปตามเป้าหมายของรัฐ อีกทั้งแนวโน้มการขยายตัวของความต้องการปาล์มน้ำมันในอุตสาหกรรมที่กล่าวมา ทำให้ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคตที่สดใส อย่างไรก็ตามภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องร่วมมือกันพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อให้มีต้นทุนการผลิตที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และมีความพร้อมในการรองรับผลของการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งจากประเทศในกลุ่มอาเซียน และเขตการค้าเสรีอื่นๆ (กระทรวงพลังงาน, 2549)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้น เปรียบเสมือนครูที่ทำการสอน การให้ความรู้วิชาการและการปฏิบัติ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และแนวคิดใหม่ทางเกษตรให้เกษตรกร ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องอาศัยสื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการสอน หรือการส่งเสริมบรรลุผลนั่นเอง การส่งเสริมจะให้ผลและเกิดประสิทธิภาพได้นั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องอาศัยสื่อ และการสื่อสารเพื่อเป็นหัวใจหลักสำคัญของงานส่งเสริม เพื่อให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่มีการติดต่อสื่อสาร รวมถึงประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการสื่อสาร เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสื่อปลายทางให้เกิดประโยชน์ทางการส่งเสริม (ณรงค์สมพงษ์, 2535: 2)

การสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานต่างๆ ได้พยายามเผยแพร่วิทยาการใหม่ไปยังชนบทโดยใช้สื่อหลายประเภทเป็นเครื่องมือช่วยแต่ผลลัพธ์ที่ได้ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผลดังที่ตั้งใจไว้ (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2532: 2)

เกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแบบที่บรรพบุรุษถ่ายทอดให้แต่ดั้งเดิมจึงส่งผลให้เกษตรกรเหล่านั้นไม่มีความรู้ ความเข้าใจในวิทยาการสมัยใหม่ ไม่ทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวทางด้านการเกษตรและเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ไม่สามารถรับทราบและทำข้อมูลข่าวสาร ความรู้เหล่านั้นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผลผลิตรายบุคคลและผลผลิตรวมของชาติ ดังนั้นจึงต้องมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเสริมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรด้วย (ถัดดา จิตตคุตตานนท์, 2542: 13)

ในภาวะปัจจุบันการสื่อสารนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการเผยแพร่ข่าวสารวิทยาการด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร มีความเจริญมากขึ้นทำให้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการเกษตรมากขึ้น การนำสื่อต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับ

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง และหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุน ในการถ่ายทอดความรู้ของ การเกษตร โดยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสื่อประเภทต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์กับ บุคคลเป้าหมาย ให้มากที่สุดซึ่งคือ เกษตรกร

ดังนั้น การให้ความสำคัญกับสื่อที่จะเข้าไปส่งเสริมเกษตรกรที่จะผลิตปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง **“สื่อที่เหมาะสมในการ ส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร”** เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการ นำไปใช้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและผู้เกี่ยวข้องต่อไป และสาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่วิจัยจังหวัดชุมพร เพราะมีขนาดพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคได้สองจากจังหวัดกระบี่และ สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย ทำให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ในการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณในการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในการส่งเสริมซึ่งหากขาดการศึกษาหลักการใช้สื่อที่เหมาะสมจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็นและอาจไม่ได้ผล หากมีการศึกษาล่วงหน้าหรือมีการวิจัยถึงสื่อที่มีความเหมาะสมในการ ส่งเสริม ก็จะลดปัญหาทางด้านงบประมาณ และควมมีประสิทธิภาพของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมได้ จึงต้องการทราบว่ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ความ ต้องการและข้อเสนอแนะการใช้สื่อของเกษตรกรในการปลูกปาล์มน้ำมัน ปัญหาและอุปสรรคใน การรับรู้ข่าวสารและการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรมในจังหวัด ชุมพรมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมในจังหวัดชุมพร
2. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม
3. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร
4. สื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม
5. ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร

5. ความแตกต่างระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรกับความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม และความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสื่อที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชุมพร ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอบางสะพาน อำเภอปะทิว อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก อำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอละแม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสื่อที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรมในจังหวัดชุมพร ได้แก่ ตัวแปรต้น (independent variables) ซึ่งได้กำหนดลักษณะไว้ 10 ประการคือ

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ฐานะในการดำเนินการผลิตปาล์มน้ำมัน
- ที่มาของรายได้
- ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน
- แรงงานในการผลิตปาล์มน้ำมัน
- ประเภทของแปลงปลูก
- รูปแบบของสื่อที่มีความเหมาะสม
- ประเภทของสื่อที่ต้องการรับรู้ข่าวสาร

2.2 ศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อสื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม และความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสารในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรตาม (dependent variable)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หรือหน่วยงาน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ทราบถึงความเหมาะสมของการใช้สื่อในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ทราบถึงข้อมูลและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขวางแผนการจัดรูปแบบการใช้สื่อในการส่งเสริมให้มีความเหมาะสมต่อไป
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจในการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

(Definition of Terms)

สื่อ หมายถึง วัสดุสิ่งของ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำไปใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ เทคโนโลยี ด้านการเกษตรสู่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันแบ่งออกเป็น

สื่อที่ใช้ประสบการณ์ตรง ได้แก่ การจัดทำแปลงส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน

สื่อที่ใช้ประสบการณ์จำลอง ได้แก่ แบบจำลองแสดงระบบการปลูกปาล์มน้ำมัน

การสาธิต ได้แก่ การอธิบายข้อเท็จจริงให้เห็นโดยกระบวนการแสดงให้เห็นจริง รวมถึงการฝึกปฏิบัติ การฝึกอบรม ที่มีการแสดงสาธิตวิธีการ

การทัศนศึกษา ได้แก่ การไปดูงาน การไปทัศนศึกษาในสถานที่จริง

นิทรรศการ ได้แก่ การจัดแสดงชุดของภาพถ่าย หุ่นจำลอง แผนภูมิ ไปสเตอร์

การใช้รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารโดยใช้ภาพที่เคลื่อนไหว ประกอบเสียงผ่านทางโทรทัศน์และทางเทปบันทึกภาพและเสียง

การใช้ภาพยนตร์ ได้แก่ การบันทึกภาพทางวิชาการและความบันเทิงพร้อมเสียงลงบนฟิล์ม แล้วนำไปฉายเผยแพร่

การใช้ภาพถ่าย สไลด์ เครื่องฉายอื่น ๆ ได้แก่ การฉายสไลด์ การใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

การใช้วิทยุกระจายเสียง เทปบันทึกเสียง จานเสียง หอกระจายข่าว เสียง ได้แก่ สื่อที่ใช้เสียงผ่านอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

การใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ภาพร่าง แผนที่ แผนภูมิ กราฟ แผ่นพับ แผ่นปลิว สื่อประเภทคำพูด ได้แก่ แบบรายงานปากเปล่า การประชุม การเยี่ยมเยียน แผนทางการส่งข่าวผ่านผู้นำ การเขียนกระดานประกอบการบรรยาย

สื่อประเภทวัจนะสัญลักษณ์ หมายถึง สื่อที่เป็นคำต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในรูปภาษาพูด ภาษาเขียน สูตรต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์

สื่อประเภททัศนะสัญลักษณ์ หมายถึง สื่อประเภทแผนภูมิ กราฟ แผนที่ และแผนภาพ

ประสบการณ์นามธรรม หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับจากตัวหนังสือและคำพูด

ประสบการณ์ทางสัญลักษณ์ หมายถึง ประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม

ประสบการณ์ตรง หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการกระทำจริงด้วยตนเอง

การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ ทางเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือ จนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข

การใช้สื่อ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำความรู้ข่าวสาร มาพิจารณาเลือกหรือใช้วิธีการใด ส่งข่าวสาร แบ่งออกเป็น

การนำสื่อไปใช้ติดต่อส่วนบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมเยียนเกษตรกร การส่งข่าวผ่านผู้นำ และบุคคลอื่น ของจริงหรือของตัวอย่าง

การนำสื่อไปใช้ติดต่อแบบกลุ่ม ได้แก่ การใช้ภาพถ่าย ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ แผ่นโปสเตอร์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง จดหมายข่าว นิตยสาร วารสาร ป้ายนิเทศ ป้ายประกวด กระดานดำ ของตัวอย่าง ของจริง แพลงส่งเสริม สมุดภาพกิจกรรม การสาธิตวิธี การฝึกปฏิบัติ การทัศนศึกษา ไปสเตอร์ เอกสารคำแนะนำ คู่มือ เอกสารทางวิชาการ การสาธิต การบรรยาย

การนำสื่อไปใช้ในการติดต่อแบบมวลชน ได้แก่ การนำสื่อประเภทป้าย ประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ ชุมนิทรรศการ แผ่นผัง แผนภูมิ แผนที่ หอกระจายข่าว รูปจำลอง การประกวด เอกสารคำแนะนำ

สื่อที่เหมาะสม หมายถึง สื่อที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุดและสอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ สภาพสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและกำลังทางเศรษฐกิจ ดังนั้น สื่อที่เหมาะสมก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องรู้และเข้าใจ และเลือกสื่อที่เหมาะสมด้วย

การถ่ายทอดสื่อที่เหมาะสม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ทรัพยากรและแรงงานในท้องถิ่นอย่างเต็มที่เพื่อสร้างสื่อที่มีราคาถูก เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับ และให้ความร่วมมือของชุมชน

ความเหมาะสม หมายถึง พอสมควร หรือสมควรแก่กรณี หรือการที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป

รายได้ หมายถึง รายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรมของเกษตรกร

ผู้ให้ข้อมูล หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน รายได้ แรงงานในการผลิตปาล์มน้ำมัน ขนาดของแปลงปลูกปาล์มน้ำมัน ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมัน ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรมความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร

ลักษณะเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง รายได้ที่มีผลถึงความเป็นอยู่ ในเรื่องของคุณภาพชีวิตของผู้ให้ข้อมูลในจังหวัดชุมพร

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิสูงสุดที่ผู้ให้ข้อมูลได้ศึกษาเล่าเรียนจากสถาบันการศึกษา

สถานภาพสมรส หมายถึง การที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นโสด แต่งงานแล้ว หย่าร้าง/หม้าย หรือแยกกันอยู่

แรงงานงานในการผลิตปาล์มน้ำมัน หมายถึง จำนวนคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม

ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อ และปัญหาอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้ข้อมูล ต่อสื่อ และปัญหาอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร โดยใช้วิธีการวัดความคิดเห็นของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก

ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกตามวิธี Arbitrary method คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 แล้วนำคะแนนจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมาคำนวณค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score)

